

O‘ZBEKISTONDA FAOLIYAT YURITUVCHI DINIY KONFESSIYALAR**Azamova Sitora Ayonovna**

SHDPI Ijtimoiy fanlar kafedrası o‘qituvchisi

Shahrisabz davlat pedagogika instituti 2-bosqich talabasi

Imomova Orzigul Maxmatqobul qizi**Otamurodov Doniyor Odilboy o‘g‘li**

Shahrisabz davlat pedagogika instituti 2-kurs talabasi

Annotatsiya: Mazkur maqola O‘zbekiston Respublikasida faoliyat yuritayotgan diniy konfessiyalar haqida ma‘lumot beriladi. O‘zbekistonda turli millat va elat vakillari tinch-totuv yashaydi, bu esa turli diniy oqim va konfessiyalarning faoliyat yuritishiga imkon yaratadi. Maqolada asosiy e‘tibor islom dini va uning aholi orasidagi yetakchi o‘rniga qaratilgan bo‘lib, pravoslav xristianlik, katolik cherkovi, protestantizm, yahudiylilik va boshqa diniy konfessiyalar faoliyati ham tahlil qilinadi.

Kalit so‘zlar; Islom dini, ko‘p konfessiyali jamiyat, Diniy erkinlik, diniy madaniyat

O‘zbekiston — ko‘p millatli va ko‘p dinli mamlakat bo‘lib, uning hududida turli diniy konfessiyalar vakillari birgalikda yashab, o‘zlarining diniy e‘tiqodlariga amal qilish huquqiga ega. O‘zbekiston Respublikasi konstitutsiyasi asosida, din va davlat alohida bo‘lib, har bir fuqaroga diniy erkinlik taqdim etilgan. Mamlakatda faoliyat yurituvchi diniy konfessiyalar o‘zaro bag‘rikenglik va hurmat tamoyillari asosida yashab, jamiyatda barqarorlik va tinchlikni ta‘minlashga hissa qo‘shmoqda. Islom dini, albatta, O‘zbekistonning asosiy diniy e‘tiqodi hisoblanadi, ammo shu bilan birga, mamlakatda Xristianlik, Yahudiylilik va boshqa diniy oqimlar ham o‘z faoliyatlarini amalga oshirayotganligi ma‘lum. Ushbu maqolada O‘zbekistonda faoliyat yurituvchi diniy konfessiyalar, ularning tarixiy rivojlanishi, jamiyatdagi o‘rni va davlat tomonidan ularga ko‘rsatilgan yuridik yordamlar haqida so‘z yuritiladi. Diniy bag‘rikenglik, inson huquqlari va diniy e‘tiqodlarga hurmat, mamlakatdagi diniy barqarorlikni ta‘minlashda muhim ahamiyatga ega. O‘zbekiston respublikasi birinchi prezidenti qalamiga mansub “O‘zbekistonning o‘ziga xos taraqqiyot yo‘li”. Bu kitobda din va davlatning o‘zaro aloqalari haqida ma‘lumotlar beriladi. Kitobni tahlil qilishda, asardagi diniy tolerantlik va O‘zbekistonning siyosiy va ijtimoiy muhitida dinning o‘rni haqida so‘z yuritish mumkin. Shuningdek Shavkat Mirziyoyev - “Buyuk kelajagimizni mard va oliyjanob xalqimiz bilan birga quramiz” nomli asari, O‘zbekistonning yangi siyosatini, ayniqsa diniy sohadagi islohotlarni tushuntirishga qaratilgan. Bu asarda, Mirziyoyevning diniy bag‘rikenglikni rivojlantirish, turli diniy konfessiyalarni bir-biri bilan moslashtirishga bo‘lgan intilishlari ko‘rsatiladi. Shu bilan birga Ziyodulla Ibrohimov, Dilorom Xo‘jayev kabi olimlar kitoblarida - O‘zbekistondagi turli diniy konfessiyalar va ularning huquqiy maqomiga oid muhim ma‘lumotlarni taqdim etadi. Bu kitoblarda turli diniy guruhlarining huquqlari, ularning davlat bilan o‘zaro munosabatlari haqida yoritilgan. Islom Karimovning “O‘zbekistonning o‘ziga xos taraqqiyot yo‘li” nomli asarida O‘zbekistonning mustaqillikka erishganidan keyingi davrda rivojlanishning o‘ziga xos yo‘lini yoritadi. U asarda O‘zbekistonning iqtisodiy, siyosiy, va ijtimoiy sohalarida amalga oshirgan islohotlarini ta‘riflab, xalqni taraqqiyotga yetaklash uchun milliy qadriyatlarini, an‘analarni va ma‘naviyatni saqlab qolishning ahamiyatiga urg‘u beradi. Karimov o‘z asarida demokratiya, bozor iqtisodiyoti, hamda xalqaro aloqalar tizimidagi yondashuvlarni qayta ko‘rib chiqadi.[1] Shavkat Mirziyoyev - “Buyuk kelajagimizni mard va oliyjanob xalqimiz bilan birga quramiz” asari. Ushbu asarda Shavkat Mirziyoyevning ushbu asari O‘zbekistonning yangi prezidenti sifatida olib borilgan islohotlar va taraqqiyot yo‘lini ko‘rsatadi. Mirziyoyev ushbu asarda xalqni birlashishga chaqiradi va O‘zbekistonning yangi siyosiy, ijtimoiy va iqtisodiy rivojlanishdagi yo‘lini ta‘riflaydi. Shuningdek, asarda davlat va xalq o‘rtasida ishonchni mustahkamlash, ijtimoiy adolat, hamda yangilanish va taraqqiyotga intilish kabi g‘oyalar alohida o‘rin tutadi. Bu asar, shuningdek, diniy erkinlikni ta‘minlash, diniy konfessiyalarga teng munosabatda bo‘lishning ahamiyatini

ta'kidlaydi.[2] Ziyodulla Ibrohimovning asari O'zbekistondagi diniy konfessiyalar va ularning huquqiy maqomini o'rganadi. Bu asar O'zbekistonning diniy siyosatini tahlil qilishda muhim rol o'ynaydi. Ibrohimov diniy erkinlik, diniy bag'rikenglik va konfessiyalar o'rtasidagi o'zaro hurmatga asoslangan munosabatlarni ilgari suradi. O'zbekistonning yangi konstitutsiyasi va boshqa huquqiy hujjatlar orqali diniy erkinlikni ta'minlashdagi qadamlar va bu jarayondagi muammolarni ham ko'rib chiqadi.[3] Dilorom Xo'jayevning asari O'zbekistonning diniy siyosatini tahlil qilishga bag'ishlangan. Asarda dinning ijtimoiy va siyosiy hayotdagi o'rni, davlatning diniy konfessiyalar bilan o'zaro munosabatlari, va diniy bag'rikenglikni ta'minlashda amalga oshirilgan islohotlar haqida gapiriladi. Xo'jayev O'zbekistonning diniy siyosatini ilmiy va amaliy jihatdan tahlil qilib, diniy sohadagi islohotlarning jamiyatdagi ijtimoiy muammolarni hal qilishdagi o'rmini ko'rsatadi.[4] Mahmud Hoshimovning asari din va davlat munosabatlariga oid muhim masalalarni ko'rib chiqadi. O'zbekistonning diniy siyosati, din va davlatning alohida sohalarda faoliyat yuritishi, diniy erkinlikning ta'minlanishi, hamda davlatning diniy konfessiyalar bilan munosabatlarini ochib beradi. Hoshimov O'zbekistonning diniy erkinlikni ta'minlash, konfessiyalarni birlashtirish va jamiyatda diniy hamjihatlikni yaratishdagi yo'l-yo'riqlarni o'rganadi.[5] Ibrohim Mavlonovning asari O'zbekistondagi diniy an'analar va madaniyatning rivojlanishiga bag'ishlangan. U asarida diniy madaniyat va an'analar o'rtasidagi o'zaro aloqalarni tahlil qilib, O'zbekistonning diniy tarixini, an'analarini va madaniy merosini ta'riflaydi. Asar O'zbekistonning diniy tizimining tarixiy o'zgarishlari, madaniy jihatlari va ijtimoiy funksiyalari haqida qimmatli ma'lumotlar beradi. Keltirilgan asarlar O'zbekistonning diniy va siyosiy tizimi, uning o'ziga xos taraqqiyot yo'li, hamda din va davlat o'rtasidagi munosabatlarni tahlil qilishda katta ahamiyatga ega.[6] Xulosa qilib aytganda, O'zbekiston Respublikasida faoliyat yurituvchi diniy konfessiyalarning boyligi va xilma-xilligi mamlakatning madaniy va diniy bag'rikenglik tamoyillariga asoslanganligini ko'rsatadi. O'zbekistonda Islom dini asosiy e'tiqod bo'lishiga qaramasdan, Xristianlik, Yahudiylik, Buddizm va boshqa diniy oqimlar ham erkin faoliyat yuritib, o'z dinlari bo'yicha ibodat qilish imkoniyatiga ega. Davlat tomonidan din va davlatning alohida bo'lishi, diniy e'tiqodga hurmat va erkinlik ta'minlanishi, barcha diniy guruhlarining huquqlari teng va xavfsiz bo'lishi uchun zarur shart-sharoitlar yaratildi. O'zbekistonning diniy bag'rikenglik siyosati nafaqat mamlakat ichidagi tinchlik va barqarorlikni, balki xalqaro miqyosda ham hurmat va e'tiborni qozonishga imkon yaratmoqda. Shu bilan birga, diniy tashkilotlar va konfessiyalar o'rtasida o'zaro hurmat, hamkorlik va hamjihatlik muhim ahamiyatga ega bo'lib, mamlakatda yashayotgan barcha fuqarolarning birgalikdagi tinch, farovon hayot kechirishiga xizmat qiladi. O'zbekistonning diniy bag'rikengligi nafaqat uning ichki rivojlanishiga, balki xalqaro maydonda ham uning imidjiga ijobiy ta'sir ko'rsatmoqda.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Shavkat Mirziyoyev - "Buyuk kelajagimizni mard va oliyjanob xalqimiz bilan birga quramiz" - "O'zbekiston" nashriyoti 2017-yil
2. Islom Karimov - "O'zbekistonning o'ziga xos taraqqiyot yo'li" - "O'zbekiston" nashriyoti 1992-yil
3. Shavkat Mirziyoyev - "Buyuk kelajagimizni mard va oliyjanob xalqimiz bilan birga quramiz" - "O'zbekiston" nashriyoti 2017-yil
4. Ziyodulla Ibrohimov - "Diniy konfessiyalar va ularning huquqiy maqomi" – Toshkent – 2016
5. Dilorom Xo'jayev - "O'zbekistonning diniy siyosati" - "Moliya" nashriyoti 2017-yil
6. Mahmud Hoshimov - "O'zbekiston Respublikasida din va davlat munosabatlari" "Sharq" nashriyoti 2015-yil.
7. Nurillaevich O. B. et al. Factors Of The Formation Of Ecological Culture In The Education And Training System //Journal of Pharmaceutical Negative Results. – 2022. – C. 984-989.
8. Aralovna O. G. et al. Ecological globalization and its social place in the globalization system of processes //Journal of Survey in Fisheries Sciences. – 2023. – T. 10. – №. 1S. – C. 5000-5006.

9. Ayonovna A. S. The Need for the Formation of Environmental Education and Upbringing in Young People in the Conditions of Environmental Globalization //Global Scientific Review. – 2023. – T. 13. – C. 7-10.
10. Ayonovna A. S., Xudoyberdi o'g'li P. L. EKOLOGIK MADANIYATNI SHAKLLANTIRISHDA EKOLOGIK OMIL TUSHUNCHASI ' //TADQIQOTLAR. UZ. – 2024. – T. 40. – №. 4. – C. 135-139.
11. Ayonovna A. S., Xudoyberdi o'g'li P. L. EKOLOGIK MADANIYATNI SHAKLLANTIRISHDA EKOLOGIK OMIL TUSHUNCHASI ' //TADQIQOTLAR. UZ. – 2024. – T. 40. – №. 4. – C. 135-139.
12. Ayonovna A. S. IN THE CONTEXT OF ENVIRONMENTAL GLOBALIZATION, THE NEED FOR ENVIRONMENTAL EDUCATION BECOMES A PRIORITY //American Journal Of Social Sciences And Humanity Research. – 2024. – T. 4. – №. 07. – C. 30-35.
13. Shakhrisabz A. S. A. THE USE OF THE SCIENTIFIC HERITAGE OF ORIENTAL SCIENTISTS IN THE FORMATION OF ECOLOGICAL CULTURE AMONG SCHOOLCHILDREN IN THE CONTEXT OF ECOLOGICAL GLOBALIZATION //International Scientific and Current Research Conferences. – 2024. – C. 94-97.
14. Ayonovna A. S. et al. GLOBALLASHUV DAVRIDA EKOLOGIK MUAMMOLARVA ULARNING YECHIMI //Yangi O'zbekiston taraqqiyotida tadqiqotlarni o'rni va rivojlanish omillari. – 2024. – T. 12. – №. 1. – C. 20-24.
15. Azamova S. EKOLOGIK GLOBALLASHUV SHAROITIDA O 'ZBEKISTON TA'LIM MUASSASALARIDA EKOLOGIK MADANIYATNING SHAKLLANISHI VA RIVOJLANISH BOSQICHLARI //Universal xalqaro ilmiy jurnal. – 2024. – T. 1. – №. 4. – C. 286-289.
16. Azamova S. A. PROBLEMS OF FORMATION OF ECOLOGICAL CULTURE IN THE CONTEXT OF ECOLOGICAL GLOBALIZATION //BEST JOURNAL OF INNOVATION IN SCIENCE, RESEARCH AND DEVELOPMENT. – 2024. – T. 3. – №. 5. – C. 743-749.
17. Azamova S. UMUMTA'LIM MAKTAB O 'QUVCHILARIDA EKOLOGIK MADANIYATNI SHAKLLANTIRISHNING USUL VA VOSITALARI //Interpretation and researches. – 2024.
18. Azamova S. EKOLOGIK TA'LIM VA TARBIYANING RIVOJLANISH BOSQICHLARI //Talqin va tadqiqotlar. – 2024. – T. 1. – №. 1.
19. Ayonovna A. S. A. A. S. YOSHLARDA EKOLOGIK MADANIYATNI SHAKLLANTIRISHDA EKOLOGIK TARBIYANING SAMARALI YO 'LLARI VA BOSQICHLARI //Farg'ona davlat universiteti. – 2023. – №. 6. – C. 136-136.